

היום נלמד בעזרת ה':

יומא דף כח

פרק שלישי. משנה: לפני שהכהנים התחילו את עבודות היום, אמר להם הממונה (= סגן הכהן גדול) צאו וראו על החומה או על הגג האם הגיע זמן שחיטת התמיד, כלומר האם האיר המזרח. אם הגיע הזמן, זה שעלה לגג אומר 'ברקאי', כלומר האיר היום. ולדעת מתיא בן שמואל הממונה שואל את זה שעל הגג האם האיר פני כל המזרח עד חברון? והצופה אומר הן.

הטעם שהוצרכו לעלות לגג ולראות: לפי שפעם אחת אירע שעלה מאור הלבנה סמוך לשחרית, וסברו בטעות שהאיר המזרח, ושחטו את התמיד. ולאחר שהבינו שעדיין לילה, הוציאו את התמיד לבית השריפה, לפי שהוא נשחט בלילה ופסול.

לאחר שהצופה אמר שהגיע זמן השחיטה, הורידו את הכהן גדול לבית הטבילה כדי שיטבול לפני שחיטת התמיד.

מיסך רגליו: נקבים גדולים. **מטיל מים:** נקבים קטנים. **קידוש ידים ורגלים:** מהכבוד.

גמרא: הגמרא מביאה דעות שונות בענין הברקאי שכל אחת מצריכה יותר אור מהדעה שקדמה לה. עד הדעה האחרונה שמביאה זמן מאוחר מאד (=נגה ליה טובא) לכאורה – שהפועלים יצאו כבר למלאכתם.

צלותיה דאברהם: תפילת המנחה של אברהם אבינו היתה בתחילת שעה שביעית (משעות זמניות – כלומר מחלקים את הזמן מהנץ עד השקיעה ל21 חלקים), שאז הכתלים שהלבינו כל הבוקר מהשמש שעלתה ממזרח - משחירים מהצל של ראש הכותל שהחמה עומדת מעליו.

אברהם אבינו לימד אותנו שזריזין מקדימין למצוות (מכך שהשכים בבוקר לקיים מיד את מצוות מילה). מדוע אנחנו מתפללים את תפילת מנחה רק משש ומחצה - דהיינו חצי שעה לאחר תחילת השעה השביעית?

(המשך בדף הבא ↓)

חל ערבי פסחים להיות בערב שבת: כשערב פסח חל בערב שבת, צריך להספיק לצלות את קרבנות הפסחים לפני כניסת השבת, ולכן ממהרים לשחוט את קרבן התמיד (שהוא כנגד תפילת מנחה) הכי מוקדם שאפשר – כי ינטו צללי ערב'. ומובא במשנה שזמן זה הוא משש ומחצה.

משום דלא מכווני טובא: כותלי בית המקדש היו רחבים מלמטה וצרים מלמעלה, ולכן לא היה עליהם צל רק חצי שעה מאוחר יותר מתחילת הזמן.

זקן ויושב בישיבה: כלומר והשכינה היתה עימו, ולכן ידע לכוין את השעה המדוייקת. (רבינו חננאל).

הרואה אומר 'האיר פני כל המזרח עד שבחרון והוא אומר הן': הגמרא מבררת מי אומר 'הן'? העומד על הגג שהוא 'חולם את החלום וגם פותר אותו'? או העומד על הקרקע שאינו רואה?

הגמרא מתרצת בשתי אפשרויות: א. העומד על הגג מתחיל: 'האיר פני כל המזרח'. והעומד על הקרקע שואל אותו: 'עד שבחרון?' והעומד על הגג עונה לו: 'הן'. ב. העומד על הקרקע מתחיל: 'האיר פני כל המזרח?' והעומד על הגג עונה: (כן) 'עד שבחרון'. והעומד על הקרקע אומר: 'הן' זה מה שהתכוונתי לשאול. רש"י מפרש שהסיבה שהזכירו את 'חרון' היתה כדי להזכיר זכות אבות.

יום המעון היה: ביום המעון אורה של הלבנה מפציע בין העננים ונדמה כאור השמש השולח קרניים לכל עבר.

יומא דעיבא: ביום המעון השמש מתפשטת בכל מקום אפילו בצל, מכיון שאין לה מקום לצאת היא מתפשטת על כל העננים ומחממת את כל המקומות. מסיבה זו ביום המעון אפשר לשטוח עורות לייבוש גם בצל, ומאידיך אין ללוש מצות אפילו בצל מחשש לחימוץ.

זוהמא דשימשא: החום של יום המעון קשה יותר מחום ישיר של השמש, כמשל חבית של חומץ סגורה ויש בה חור קטן שיוצא ממנה ריח חזק יותר מאשר כשהיא

(המשך בדף הבא ↓)

פתוחה. וכך גם הסינוור של קרני השמש הבוקעים דרך העננים ביום כזה - קשים הרבה יותר מראיית השמש באופן ישיר, כמשל דלף של מים הנוטף על האדם שמציק לו יותר מאשר להיכנס בכל גופו למים.

